

KVALITETSVURDERING AF

SKANDERBORG MUSEUM

2012

INDHOLDSFORTEGNELSE

INTRODUKTION TIL KULTURSTYRELSENS KVALITETSVURDERING	2
SKANDERBORG MUSEUM.....	4
KULTURSTYRELSENS SAMLEDE VURDERING	5
KVALITETSVURDERINGENS FOKUSOMRÅDER	5
Arbejdsgrundlag, organisation, ledelse og ressourcegrundlag.....	5
Forskning.....	9
Formidling.....	10
Indsamling	13
Registrering.....	14
Bevaring.....	14
Den faste kulturarv.....	16
Museets fremtid	16
KVALITETSVURDERINGSBESØGET PÅ SKANDERBORG MUSEUM	17
FORSKNINGSEVALUERING.....	18

INTRODUKTION TIL KULTURSTYRELSENS KVALITETSVURDERING

Kvalitetsvurderinger er en del af Kulturstyrelsens arbejde med at understøtte en kvalitativ og professionel udvikling af museerne og deres opgavevaretagelse.

Kulturstyrelsen skal sikre, at museerne lever op til museumsloven samt de mål og standarder, der følger af politiske målsætninger for museumsområdet og samfundsudviklingen generelt.

Gennem de sidste ti år er der gennemført en række udredninger, analyser og undersøgelser, som på forskellig vis har sigte på udvikling af kvalitet, og som bidrager til at sætte standarder for museernes virksomhed. Det drejer sig om udredningen om bevaring af kulturarven fra 2003 (bevaringsplanen), udredning om museernes formidling fra 2006 (formidlingsplanen), forskningsstrategien for Kulturministeriets område fra 2008, digitalisering af kulturarven fra 2008, den internationale evaluering af den arkæologiske virksomhed fra 2010, den national undersøgelse af museernes brugere, Kulturministeriets anbefalinger for god ledelse af selvejende kulturinstitutioner fra 2011 og Kulturstyrelsens digitaliseringsstrategi fra 2012.

Disse udredninger, analyser og undersøgelser indgår i Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer.

Læs mere om kvalitetsvurderinger på Kulturstyrelsens hjemmeside: www.kulturstyrelsen.dk Museer/museumsdrift/kvalitetsvurderinger.

Kvalitetsvurderingen indeholder Kulturstyrelsens anbefalinger til museet samt en beskrivelse og vurdering af de forhold, der danner baggrund for anbefalingerne. Kvalitetsvurderingen giver museets kommunale tilskudsydere en viden om det enkelte museums virksomhed og de rammer, museet arbejder i.

Vurderingsgrundlag

Kulturstyrelsens grundlag for at kvalitetsvurdere de statsanerkendte museer består af to dele: For det første museernes indberetninger til Kulturstyrelsen, herunder bl.a. museets vedtægter, regnskab, årsberetning og arbejdsplan samt museets indberetning til Kulturstyrelsens museumsstatistik: "Danske museer i tal". Desuden indgår kvalitetsvurderingsmødet på museet med deltagelse fra museets bestyrelse og hovedtilskudsydere, der ofte er museets hjemkommune.

Museets forskning vurderes på baggrund af en faglig evaluering foretaget af det relevante faglige råd under Kulturstyrelsen.

Der indgår tillige en ekstern sagkyndig vurdering af bevaringsforholdene for museets samling. Den sagkyndige vurdering er indhentet af museet som led i kvalitetsvurderingen.

Kulturstyrelsen vurderer på ovenstående grundlag museets opgavevaretagelse og samlede virksomhed i forhold til fire kategorier:

- Meget tilfredsstillende
- Tilfredsstillende
- Ikke helt tilfredsstillende
- Ikke tilfredsstillende

Kulturstyrelsens vurdering og anbefalinger samles i en rapport, der bilagt forskningsevalueringen sendes til museet og museets hovedtilskudsyder.

Opfølgning

Museet skal inden for tre måneder efter modtagelsen af rapporten fremlægge en plan for, hvordan det vil følge op på Kulturstyrelsens anbefalinger. Kulturstyrelsen skal godkende opfølgningsplanen.

1 år efter godkendelse af opfølgningsplanen gennemføres et opfølgningsmøde mellem museet og Kulturstyrelsen. Museet skal forud for opfølgningsmødet redegøre for status i museets arbejde med opfølgningen. Kvalitetsvurderingen forventes afsluttet efter opfølgningsmødet.

SKANDERBORG MUSEUM

Skanderborg Museum er et kulturhistorisk museum, der blev statsanerkendt i 1984. Dengang bestod museet af Skanderborg Museum på Adelgade og det daværende Skanderborg Egnsarkiv. Baggrunden for Skanderborg Museum går tilbage til 1913, hvor Skanderborg by fik en stor oldsagssamling – den Arentske samling.

Museet har ansvar for arkæologi og nyere tids kulturhistorie i Skanderborg Kommune.

Skanderborg Museum omfatter i dag følgende afdelinger: Skanderborg Museum (Adelgade), Øm Kloster Museum, Museet på Gl. Rye Mølle, Ferskvandsmuseet og Skanderborg Bunkerne. Endvidere er Skanderborg Historiske Arkiv en integreret del af museet. Herudover administrerer museet fem lokale arkivafdelinger: Galten Lokalarkiv, Hørning Lokalarkiv, Veng Lokalarkiv, Ry Lokalarkiv og Fruering-Vitved Lokalarkiv, hvor museet har det faglige tilsyn og personaleansvar. Arkiverne understøtter museets faglige arbejde, men arkivalierne er ikke en del af museets samling og er dermed ikke omfattet af museumslovens bestemmelser. Arkivernes opgavevaretagelse indgår derfor ikke i nærværende kvalitetsvurdering.

Museet er en selvejende institution. Skanderborg Kommune er museets hovedtilskudsyder.

Nøgletal for museet i 2011:

- Museet havde 23.879 brugere
- Museets samlede omsætning var på 12,9 mio. kr.
- Museet rådede over 18,5 årsværk
- Museets samling var på 205.000 genstande
- Museumsforeningen havde 1.451 medlemmer.

KULTURSTYRELSENS SAMLEDE VURDERING

Det er Kulturstyrelsens samlede vurdering, at museets opgavevaretagelse er tilfredsstillende.

Skanderborg Museum er veldrevet og arbejder målrettet med at udvikle den samlede virksomhed. Museet har ekspanderet de seneste år gennem fusion med en række ikke statsanerkendte museer og lokale arkiver. Museet har på denne baggrund arbejdet med at konsolidere og udvikle den samlede virksomhed fagligt og organisatorisk. Det er styrelsens vurdering, at der fortsat forestår et arbejde hermed. Den primære udfordring er, at få skærpet museets faglige profil med henblik på en fokuseret prioritering af de museumsfaglige opgaver og bedre udnyttelse af museets ressourcegrundlag. Dertil kommer den fortsatte udvikling med at få etableret en organisation, der kan understøtte museets profil og udvikling. Det er ligeledes en udfordring for museet at få indhentet sit registrerings- og indberetningsefterslæb.

KVALITETSVURDERINGENS FOKUSOMRÅDER

Arbejdsgrundlag, organisation, ledelse og ressourcegrundlag

Arbejdsgrundlag

Skanderborgs Museums geografiske ansvarsområde er Skanderborg Kommune. Museets tidsmæssige ansvarsområde omfatter forhistorie, middelalder, renaissance og nyere tid. Museets emnemæssige ansvarsområde er kulturhistorien i Skanderborg Kommune.

Af museets arbejdsplan fremgår det, at det emnemæssige fokus inden for ansvarsområdet er som følger:
Forhistorie: Hele oldtiden og særligt ældre stenalder og ældre og yngre jernalder grundet offerfundene i Illerup Ådal.

Middelalder og renaissance: Klostre og Skanderborg Slot og de til slottet hørende fysiske emner rundt om i kulturlandskabet.

Nyere tid: Samspillet mellem Skanderborg Slot og købstad og byens historie fra renessancens købstad til administrations-, stations-, industriby og knudepunkt for trafik, handel og service, kommunens land- og byområder, kulturmiljøerne, de ferske vandes kulturhistorie, skovens kulturhistorie, den tidlige turismes historie i Søhøjlandet, besættelsestiden 1940-45 i Skanderborg Kommune samt de tyske flygtninge 1945-48 i Skanderborg og Gl. Rye.

Museets mission er ”at indsamle, registrere, bevare, forske og formidle historien fra de første mennesker og til i dag i Skanderborg Kommune, som vidensbank at fungere som områdets kollektive hukommelse og for kommunens borgere og besøgende i alle aldre at stille materiale til rådighed for en større bevidsthed om identiteter og værdier samt viden om og forståelse for historiske sammenhænge i Skanderborg Kommune.”

Museets vision er ”at styrke og videreudvikle den særlige og specifikke kulturarv i Skanderborg Kommune.”

Museet arbejder efter en nedskreven 4-års plan, der fungerer som museets virksomhedsplan. Planen indeholder status og strategi for museets samlede virksomhed for alle afdelinger og vedrørende alle museumsfaglige emner.

Organisation

Skanderborg Kommune har ønsket én fælles indgang for kommunens kulturarv. Derfor er kommunens ikke-statsanerkendte museer og arkiver i de senere år fusioneret under ét samlet Skanderborg Museum med 11 besøgsadresser.

I 1995 blev Frihedsmuseet i Skanderborg Dyrehave (nuværende Skanderborg Bunkerne) en afdeling af Skanderborg Museum, og i 2007 fulgte Øm Kloster Museum som afdeling af museet. I juni 2008 blev de to museer i den tidligere Ry Kommune, Ferskvandsmuseet og Museet på Gl. Rye Mølle, afdelinger af Skanderborg Museum. I april 2009 blev alle fem lokalarkiver i kommunen samlet som lokalafdelinger af Skanderborg Egnsarkiv, der i den forbindelse blev til Skanderborg Historiske Arkiv.

Museet oplyser, at relevansen af de enkelte fusioner beror på en nøje faglig reflekteret prioritering og begrundelse i forhold til museets ansvarsområde. Museet har således lagt vægt på at sikre emnemæssig relevans og sammenhæng med fokus på et særegent lokalt udgangspunkt med et nationalt perspektiv/udblik.

Til museets enkelte afdelinger er der tilknyttet selvstændige museumsforeninger, herunder Skanderborg Museumsforening, Øm Klosters Venner, Gl. Rye Møllelaug & Museumsforening og Ferskvandsmuseumsforeningen. Hertil kommer støtteforeninger tilknyttet de enkelte lokalarkivafdelinger.

Ledelse

Skanderborg Museums bestyrelse har ni medlemmer. Heraf to kvinder og syv mænd. Tre bestyrelsesmedlemmer er udpeget af bestyrelsen for Skanderborg Museumsforening, og de øvrige er hver med et medlem udpeget af: Øm Klosters Venner, Ferskvandsmuseumsforeningen, Gl. Rye Møllelaug & Museumsforening og Skanderborg Byråd. Af Skanderborg Erhvervsudvikling udpeges to medlemmer, hvoraf det ene skal være en repræsentant for turisterhvervet.

Kulturministeriet har i 2011 udsendt publikationen ”God ledelse i selvejende kulturinstitutioner” med en række anbefalinger. Baggrunden for anbefalingerne er stigende krav til ledelsen af kulturinstitutioner. Anbefalingerne skal styrke bestyrelser og direktioner i forhold til at løfte de ledelsesmæssige opgaver og det ansvar, som loven og bekendtgørelsen pålægger dem samt understøtte, at tilskudsmodtagere løser offentligt finansierede opgaver professionelt, kompetent og effektivt. Kulturministeriets mål med anbefalingerne er, at kulturinstitutionernes ledelse sætter sig ind i anbefalingerne og tager dem i anvendelse med de nødvendige tilpasninger til institutionens forhold.

Museet oplyser, at bestyrelse og forretningsudvalg arbejder aktivt med anbefalingerne og de har afholdt et ekstraordinært bestyrelsesmøde med udgangspunkt i anbefalingerne om god ledelse.

Det er Kulturstyrelsens indtryk, at museets arbejdsgrundlag, organisation og ledelse i høj grad afspejler de forskellige fusioner gennem tiden. Således er museets emnemæssige fokus inden for ansvarsområdet vidtrækkende, museet består af adskilte afdelinger med begrænset indbyrdes sammenhæng, og endelig afspejler sammensætningen af museets bestyrelse interessentforhold i relation til de forskellige fusioner.

Ressourcegrundlag

Økonomi

Museets samlede driftsomsætning i 2011 var på ca.12,9 mio. kr.

Omsætningen var baseret på:

Tilskud fra staten	2,3 mio. kr.
Tilskud fra kommune	5,5 mio. kr.
Øvrige tilskud	168.000 kr.
Egen indtjening	4,9 mio. kr.

Skanderborg Kommune har prioriteret at friholde museet for besparelser de senere år, samt friholdt museet for bygningsmæssige driftsomkostninger. Museet oplever stort engagement og ejerskab til museet fra kommunen.

Personale

I 2011 rådede museet over 18,5 årsværk, heraf ni fastansatte på deltid og 24 i tidsubegrænsede ansættelser på deltid. Af det fastansatte personale har otte en faglig videnskabelig baggrund.

I vinterhalvåret er det kun udstillingerne på Skanderborg Museum (Adelgade) der er åbne. Arkiverne er åbne hele året. Museet oplyser, at det fastansatte personale, der er tilknyttet de vinterlukkede afdelinger, arbejder på forskning og projektarbejde i vinterperioden. Museet oplyser endvidere, at der er et stort ønske om at kunne ansætte en ekstra formidler.

Museet har tilknyttet mange frivillige, som primært arbejder på at holde besøgsadresserne åbne og tilgængelige for brugerne.

Bygninger

Skanderborg Museum omfatter i alt 11 besøgsadresser, heraf 5 udstillingssteder og 6 arkivsteder. Skanderborg Kommune ejer hovedparten af museets bygninger, og kommunen har ansvaret for bygningsdrift og -vedligehold.

Skanderborg Museum ejer udstillingsbygningen og Kirkehuset ved Øm Kloster Museum og er her ansvarlig for bygningsvedligehold. Naturstyrelsen ejer den øvrige del af ruinkomplekset ved Øm Kloster.

Museet har udarbejdet en detaljeret plejeplan for Øm Kloster i samarbejde med Århus Universitet, og museet har opnået tilskud fra kommunen til renoveringsarbejdet.

To nærmagasiner er lejemål, og museet ejer en andel af fællesmagasinet i Randers. Museets samlede udgift til de tre magasiner udgør ca. 0,2 mio. kr. årligt.

I 2011 udgjorde udgifter til bygningsdrift og -vedligehold 11 % af museets samlede budget. I 2010 var den samlede udgift hertil på 16 %.

Det er meget tilfredsstillende:

- at Skanderborg Kommune har et stort engagement i museet, bl.a. afspejlet i driftstilskuddets størrelse, friholdelse for besparelser og omkostninger forbundet med bygningsmassen
- at museets udgifter til bygningsdrift og -vedligehold på trods af de mange besøgsadresser, kun udgør 11 % af det samlede budget
- at museet har mange frivillige, der understøtter museets virksomhed.

Det er tilfredsstillende:

- at museets arbejdsplan bliver brugt som plan for museets samlede virksomhed og som et strategisk værktøj.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets emnemæssige fokus inden for ansvarsområdet er så vidtrækkende
- at museets organisering ikke sikrer en tydelig sammenhæng mellem de forskellige afdelinger
- at museets bestyrelse i højere grad synes at være sammensat ud fra interessentforhold fra de enkelte fusioner
- at museet ikke i højere grad optimerer sine personaleressourcer i vinterperioden
- at under halvdelen af museets årsværk er videnskabelige medarbejdere, der kan bidrage til at varetage og udvikle de museumsfaglige opgaver.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet fortsætter arbejdet med udvikling af museets arbejdsgrundlag og organisation med henblik på dels at samle institutionen om en skærpet faglig profil med fokus på det særegne for ansvarsområdet og synergi mellem tidsperioderne samt skaber en enhedsorganisation med tydelig sammenhæng mellem de relevante afdelinger
- at museet i denne sammenhæng overvejer nødvendigheden af at opretholde de forskellige besøgsadresser, herunder særligt de enkelte lokalarkivafdelinger, og hvorledes den samlede bygningsmasse bedst understøtter udviklingen
- at museet på baggrund af en skærpet faglig profil og reorganisering reviderer museets strategiske grundlag i form af en mission og vision, der afspejler museets ansvarsområde og faglige profil samt reviderer strategien for sin samlede virksomhed. Strategien bør omfatte målsætninger for den fagli-

ge opgavevaretagelse samt beskrivelse af prioriteringen i de organisatoriske og ressourcemæssige forhold mv.

- at bestyrelsen for Skanderborg Museum følger Kulturministeriets anbefalinger om god ledelse, herunder at bestyrelsen løbende vurderer sin sammensætning, og hvilke kompetencer den skal råde over, for bedst muligt at kunne understøtte en professionel og kvalitativ udvikling af museet.

Forskning

Museet er forpligtet til at forske inden for sit ansvarsområde og stille sin viden til rådighed for omverdenen. Museets forskning er videnskabeligt arbejde baseret på faglige problemstillinger relateret til museets ansvarsområde.

Museet har en nedskrevet forskningsstrategi, der dog mest har karakter af en plan for museets prioriterede forskningsprojekter og formidlingsprojekter de kommende år. Der er ikke fuld overensstemmelse mellem forskningsstrategien og museets fokusområde. For eksempel inden for nyere tid har emner som migration og identitet, ikke en tydelig relation til museets ansvarsområde.

Som led i kvalitetsvurderingen har museet indsendt sine forskningspublikationer for de seneste fire år, i alt 17 publikationer, med henblik på en forskningsevaluering. De faglige Råd for Arkæologi og Nyere Tids Kulturhistorie har evalueret museets forskning.

Inden for nyere tid er der tale om tre forskningsbidrag, der lever op til det almene forskningsbegreb. På det arkæologiske område er der to forskningspublikationer, der lever op til det almene forskningsbegreb.

Evalueringen vurderer, ”at der er tale om en ujævn forskningsproduktion, som ikke for alle deles vedkommende er lige målrettet museets ansvarsområder. Satsningen på projektet om migration fremstår mindre klart i forhold til museets ansvarsområde.”

Konkluderende fremhæver evalueringen, at ”der synes at være bevågenhed om et vidt spektrum af emner med en bred kronologisk fordeling i museets ansvarsområde, men denne bevågenhed munder dog kun delvist ud i en mere ambitiøs forskningsindsats. Dog skal fremhæves det antageligt helt bevidste ønske om faglig formidling mod det brede publikum, som har et fin historisk spændvidde og relevant lokalt fokus. Imidlertid kunne man ønske, at dele af disse undersøgelser blev omarbejdet og udvidet til egentlige forskningspublikationer.”

Museet samarbejder med andre museer og vidensinstitutioner om sin forskning, herunder bl.a. Moesgård Museum og Århus Universitet og udenlandske museer og vidensinstitutioner om forskningsudgravning i Illerup Ådal, øvrige kulturhistoriske museer i region Midtjylland om middelalderborge og Grundtvigcenteret ved Århus Universitet samt The Danish Immigrant Museum, Iowa, USA, om Immigrationsprojekt.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet bedriver forskning efter det almene forskningsbegreb
- at museet samarbejder med andre institutioner nationalt og internationalt om sin forskning.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets forskningsstrategi har karakter af en aktivitetsplan, der også omhandler formidlingsprojekter
- at dele af museets forskning har sparsom relation til museets ansvarsområde.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet ikke har forskningspublikationer, der belyser de seneste års arkæologiske undersøgelser.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet på baggrund af en skærpet faglig profil beskriver museets samlede forskningsindsats i museets overordnede strategi med henblik på sikring af niveau, kvalitet og udvikling. Herunder fx forskningsprofil, tværgående perspektivering mellem forskningsfelterne (synergi mellem tidsperioderne) samt plan for tilvejebringelse af ressourcer til forskning, forskningssamarbejder, publicering og kompetenceudvikling.
- at museet fortsat tilskynder medarbejderne til løbende at udvikle og indgå i relevante forskningsprojekter og dermed skabe mulighed for en øget forskningsproduktion og -publicering.

Formidling

Museet er forpligtet til at formidle sit ansvarsområde for offentligheden. Gennem formidling bringer museet sin viden i spil i forhold til brugerne og i det omgivende samfund.

Skanderborg Museum driver en omfattende formidlingsvirksomhed med faste udstillinger, særudstillinger, arrangementer som byvandring aktivitetsdage, markeder, foredrag og guidede ture på udgravninger ved for eksempel Illerup Ådal. Hertil kommer skoletjeneste, produktion af undervisnings- og formidlingspublikationer og websites mv. Museet samarbejder med andre museer og institutioner og indgår i relevante faglige netværk om udvikling af sin formidling.

Museet har en nedskrevet strategi for sin formidlingsindsats.

På formidlingsområdet har museet i de senere år fokuseret indsatsen på en ny udstilling på Øm Kloster, på Museet på Gl. Rye Mølle samt en nyopsætning af udstillingen i Skanderborg Bunkerne. Fælles for udstillingerne er, at genstandene er udstillet i montre med tekstplancher. Der gøres i nogen grad brug af nye medier og brugerinddragende faciliteter. Museet oplyser, at der er planer om øget anvendelse af nye medier i nær fremtid.

Udstillingerne på museet i Adelgade er bygget op om personificerede fortællinger, der begynder i nutiden og går tilbage i tiden. Selve museet er i byens tidligere byfogedgård med tilhørende have, som også er en relevant fortælling om Skanderborg og omegn. Udstillingerne viser blandt andet Skanderborg Slot, udgravninger fra Illerup Ådal, Ring Kloster, en legetøjsudstilling og skiftende særudstillinger. De faste udstillinger blev etableret i 2001. En særudstilling på besøgstidspunktet ”Løvfald – når affald bliver til Kunst” viste forskellige værker af danske kunstnere. Værkerne var prissat og til salg. Kulturstyrelsen henviste til ICOMs etiske regler og gjorde opmærksom på, at udstillede værker ikke bør være til salg.

På Øm Kloster formidles ruinerne af cistercienserklosteret. Flere skeletfund er udstillet i åbne grave i udendørs montre. Der er også en klosterhave med historiske planter og urtegård. Ved indgangen er der udstillet en model over klosterets oprindelige udformning og plancher over andre klostre, der bidrager til perspektivering af klostre i Danmark. I udstillingsbygningen er der lydinstallation med cisterciensersang, og en rekonstruktion af biskop Peders grav kan opleves som nye formidlingstiltag. Der udstilles genstande fra udgravninger ved Øm Kloster i montre. Formidlingen foregår ved omvisninger eller med audioguide og en folder over ruinkomplekset. Levendegørelse består blandt andet i omvisninger i munkekutter, friluftsgudstjenester og omvisninger med særlige temaer til for eksempel konfirmander eller SOSU-assistenten. Årligt afholdes en øl- og madfestival med henblik på at tiltrække nye brugergrupper.

Gl. Rye Mølle er opført i 1872 som kornmølle, og i forbindelse med mølleriet har der været drevet savværk og korn- og foderstofforretning. Forretningen blev indstillet i 1984. I dag fremstår møllen og savværket med deres oprindelige indretning og inventar bevaret. Møllen og savværket udgør den permanente museumsudstilling på Museet på Gl. Rye Mølle. En særudstilling med plancher og film viser restaureringsprojektet af møllen i perioden 2007-2011. I de tilhørende udstillingslokaler formidles glasfremstillingen i 1500-tallet i Glarbo, træskoproduktionen, Himmelbjerg-souvenirs af træ, flyvepladsen og flygtningelejren ved Salten Langsø samt et offerfund fra Galgebakken. Udstillingen er i montre med forklarende tekstplancher. Endelig var der en udstilling med malerier fra Søhøjlandet og Himmelbjerg – værker uddeponeret af den lokale kunstforening. Udstillingen anvendes til kulturhistorisk formidling af dengang Jylland blev opdaget. Der gennemføres årligt en række arrangementer som Dansk Mølledag og aktivitetsdage.

I en træbygning i Ry ligger Ferskvandsmuseet som formidler søernes natur- og kulturhistorie, med særligt fokus på ferske vandes kulturhistorie samt historiske bådtyper i Søhøjlandet. Udstillingen er kun åben i sommerhalvåret og der er gratis adgang. Udstillingen er i montre med tekstplancher. Til udstillingsbygningen er tilknyttet et værksted, hvor et bådebyggerlaug arbejder. I sommerferien er der aktivitetsdage for børn.

I Skanderborg Dyrehave er der spor efter det tyske Luftwaffes hovedkvarter efter anden verdenskrig. Der er flere bunkers, hvoraf der i to er indrettet udstilling. I den ene udstilles besættelsestiden lokalt og i Danmarks i almindelighed, og i den anden vises tyskernes aktiviteter på Skanderborg-egnen og i Danmark i almindelighed. Begge udstillinger med udsyn til europæiske tilstande. Genstande udstilles i montre, herunder blandt andet en ENIGMA-simulator som tyskerne brugte som kodemaskine under

krigen. Publikum kan inddrages ved selv at skrive krypterede Enigma-meldinger på en computer i udstillingen. Et tema i udstillingen omhandler også de ca. 700 tyske flygtninge, der boede et år efter krigen i flygtningelejren Sølund. I udstillingen er en lydinstallation med flygtninges erindringer, der oplæses af en journalist. Bunkerne er kun åbne i sommerhalvåret, og der er særlige arrangementer den 9. april og den 4. maj.

Det er Kulturstyrelsens indtryk, at Skanderborg Museum arbejder med at fokusere de forskellige afdelinger af museet og samtidig udvikle sammenhængskraften mellem dem. Museet er bevidst om at formidle på selve stederne, hvor historien foregik. Særligt på Gl. Rye Mølle er der dog fortsat et stort behov for at fokusere udstillingen. Sammenhængskraften for hele museet kunne også fortsat blive tydeligere formidlet.

I Skanderborg findes ”Skoletjenesten Skanderborg”, som er et tilbud til grundskolen, hvor museet tilbyder en række undervisningsforløb. I 2011 havde museet 52 undervisningsforløb på de forskellige udstillingssteder. Ungdomsuddannelser er i Intrface, og i den forbindelse var fire gymnasieklasser på byvandring. Desuden var der 15 andre undervisningsbesøg i Skanderborg Bunkerne. Alle undervisningsforløb er koordineret med læreplaner og trinmål. Derudover har museet emnekasser om ”de gamle dage” og gennemførte børnekulturtilbud for 13 børnehaver; disse var koordineret i henhold til læringsmål for daginstitutioner.

Museet producerer undervisningspublikationer, i 2011 flg. Museum-skole projekt ”Jul i gamle dage”. I Museumsundervisning Midt Nord, www.ulfimidtnord.dk.

Museet hjemmeside, er opdateret og fremstår som samlet indgang til Skanderborg Museum med alle relevante informationer om de forskellige afdelinger. Hjemmesiden formidler viden om museets samlinger samt præsenterer udstillinger, arrangementer mv. Hjemmesiden har brugerinddragende faciliteter ved sitet ”Rejser i historien” og ”Skanderborg Leksikon”, hvor brugerne kan skrive artikler og kommentere på skrevne artikler. Desuden er både Arkæologi og Skanderborg Historiske Arkiv koblet på facebook. Museet samarbejder med andre institutioner og partnerskaber om formidling i kulturlandskabet, herunder projekterne oplevgudena, StoRYsturen og scannerborg. Projekterne kan ses på museets hjemmeside under historie.

Museet havde i alt 23.879 brugere i 2011. Heraf 9.879 på Skanderborg Museum (Adelgade), 8.961 på Øm Kloster, 1.539 på Frihedsmuseet (Skanderborg Bunkerne), 3.050 på Gl. Rye Mølle og 450 på Ferskvandsmuseet. Ca. 565 brugere deltog i museets øvrige arrangementer. Det fremgår af Den Nationale Brugerundersøgelse fra 2010, at brugernes vurdering af museumsoplevelsen viser 8,4 på Skanderborg Museum (Adelgade), hvilket er over landsgennemsnittet på 8,1, hvorimod den på Øm Kloster viser 7,1 som er under både landsgennemsnittet og gennemsnittet for landets kulturhistoriske museer. Museet vurderes særligt lavt i forhold til egnethed for børn, muligheden for at deltage aktivt og variation i museets formidling.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har en nedskrevet formidlingsstrategi
- at museet driver en omfattende formidlingsvirksomhed og arbejder differentieret med sin formidling i form af varierede formidlingsformer og -tilbud
- at museet har undervisningstilbud til børn og unge, der er tilpasset trinmål og læreplaner, og som benyttes i stort omfang.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at sammenhæng mellem de forskellige afdelinger ikke formidles tydeligere
- at museets brugere på Øm Kloster – vurderer museumsoplevelsen til under landsgennemsnittet og gennemsnittet for landets kulturhistoriske museer.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet på baggrund af en skærpet faglig profil fokuserer formidlingen og udstillingerne ved de enkelte afdelinger herunder særligt ved Gl. Rye Mølle, samt tydeliggør sammenhæng i formidlingen mellem de enkelte afdelinger
- at museet udbygger anvendelse af nye medier, brugerinddragelse og interaktivitet i sin formidling
- at museet med afsæt i resultaterne af den nationale brugerundersøgelse overvejer behovet for justering af museets formidlingsstrategi og –indsats med henblik på øget effekt og bedre ressourceudnyttelse.

Indsamling

Museet er forpligtet til systematisk at indsamle genstande og anden dokumentation inden for sit vedtægtsbestemte ansvarsområde.

Museets samling omfatter ca. 205.000 genstande. Nyere tids genstande udgør hovedparten af samlingen.

I 2011 indsamlede museet 43 genstande. Museet har skriftlige retningslinjer for modtagelse af genstande, og anfører en museumsfaglig begrundelse for hver accession. Museet har en indsamlingspolitik og fører en aktiv men restriktiv indsamlingspraksis, der udspringer af museets forskning.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har en nedskrevet politik for sin indsamling, der sikrer, at museet fører en aktiv og restriktiv indsamlingspraksis, der udspringer af museets forskning.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet fortsat indsamler med afsæt i museets forskning.

Registrering

Museet er forpligtet til at registrere og indberette sin samling til de centrale kulturarvsregistre: Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark (KID). Registreringen skal ske efter fastlagte standarder, der muliggør udveksling af data nationalt og internationalt.

Af museets samling på ca. 205.000 genstande er 70 % registreret digitalt. 55 % er indberettet til Museernes Samlinger. Museet følger ikke sin handlingsplan for indberetning til Museernes Samling.

Museet har prioriteret at få alle nyindsamlede genstande registreret. Registreringsefterslæbet vedrører fortrinsvis museets arkæologisamling af ældre dato. Museet vurderer efterslæbet til et til to årsværk.

Museet har nedskrevne retningslinjer for registreringen, der blandt andet sikrer, at de museumsfaglige begrundelser for accessionen indgår i registreringen. Museet har ligeledes en hvidbog over museets registreringspraksis og -historik.

Museet råder over personale med relevant registreringskompetence.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har nedskrevne retningslinjer for sin registrering
- at museet dokumenterer sin registreringspraksis og -historik
- at museets registreringsmedarbejdere har kompetencer til opgaven.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet kun har registreret 70 % af sin samling samt indberettet 55 % til de centrale registre
- at museet har et registrerings- og indberetningsefterslæb svarende til et til to årsværk og ikke følger sin handlingsplan.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet prioriterer ressourcer til at indhente sit registrerings- og indberetningsefterslæb
- at museet udarbejder en fornyet handlingsplan for registrerings- og indberetningsarbejdet i samarbejde med Kulturstyrelsen.

Bevaring

Museet er forpligtet til at bevare sin samling for eftertiden. Bevaringsarbejdet består af såvel en præventiv som en udbedrende indsats i forhold til samlingens betydning lokalt og nationalt samt forsknings- og formidlingsmæssig værdi. Bevaring omfatter i almindelighed museets magasinering, sikring, opsyn og konservering af samlingerne.

Skanderborg Museum udstiller dele af samlingen på fem udstillingssteder og opbevarer resten af samlingen på fire magasiner. De fire magasiner er: Nærmagasinet på Sundhedscenteret, nærmagasinet i Hørning, fællesmagasinet for museer i Midt- og Østjylland og på Odense Universitet.

Bevaringsforholdene i udstillinger og magasiner er beskrevet i en rapport fra konservatorer fra det centrale konserveringsfællesskab i Midt- og Østjylland fra april 2012. Af rapporten fremgår det, at kun 0,5 % af samlingen er i behandlingskrævende tilstand og at 98 % af samlingen er i formidlingseget stand. Der er klimaregulering på fire ud af fem udstillingssteder, og personalet foretager løbende bevaringsrelateret kontrol. Der er indgået aftale med konserveringsfællesskabet om løbende konserveringsfagligt opsyn med samlingen.

Skanderborg Museum råder over 220 m² magasinplads på fællesmagasinet, hvor opbevaringsforholdene er optimale. Ligeledes er det en god løsning, at 80 % skeletmateriale fra Øm Kloster opbevares under gode forhold og kan benyttes af forskere på Odense Universitet. På de to nærmagasiner er der overblik og orden, men der er ikke klimastyring.

Museet har udgifter på 0,2 mio. kr. årligt til magasiner. Museet overvejer muligheden for at afhænde et af nærmagasinerne.

Museet har igangsat en samlingsgennemgang af nyere tids samlingen. Kulturstyrelsen har godkendt en ansøgning fra museet om udskillelse fra samlingen. Der udestår fortsat et arbejde med gennemgang af nyere tids samlingen, hvorefter museet vil gennemgå den arkæologiske samling.

I museets arbejdsplan indgår en samlet prioriteret bevaringsplan.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museets samling er i god bevaringstilstand, herunder at 98 % af samlingen er i formidlingseget tilstand
- at museet arbejder efter en prioriteret bevaringsplan

Det er tilfredsstillende:

- at museet benytter konserveringsfaglig ekspertise til opsyn med samlingen
- at museet har igangsat arbejdet med en systematisk gennemgang af samlingen.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet med afsæt i konserveringsrapporten reviderer sin plan for samlingens bevaring, herunder den præventive og den udbedrende bevaringsindsats
- at museet prioriterer at få installeret de nødvendige brand- og tyverialarmer i magasiner og udstillinger.

Den faste kulturarv

De statsanerkendte kulturhistoriske museer skal gennem samarbejde med plan- og fredningsmyndighederne arbejde for, at væsentlige bevaringsværdier sikres for eftertiden.

Skanderborg Museum varetager inden for sit ansvarsområde opgaver i henhold til museumslovens kapitel 8 inden for nyere tid og for den arkæologiske undersøgelsesvirksomhed.

Arkæologisk undersøgelsesvirksomhed

Museet har i 2011 gennemført 11 bygherrebetalte udgravninger. Museet er ajour med både beretninger for udgravningerne og indberetninger af fundsteder til det centrale register Fund & Fortidsminder.

Nyere tids kulturhistorie

Museet bidrager med at udpege, undersøge, dokumentere og sikre bevaringsværdier i Skanderborg Kommune, som led i kommunens fysiske planlægning. Museet har i 2011 bidraget til 6 lokalplaner og har i samme periode behandlet 111 bygge- og anlægssager. Der har været bemærkninger/anbefalinger vedrørende de arkæologiske forhold på alle 6 lokalplansager. Der er ikke etableret et formaliseret samarbejde med kommunen om kapitel 8 samarbejdet.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet er ajour med beretninger for udgravninger og indberetninger til Fund & Fortidsminder

Det er tilfredsstillende:

- at museet har et velfungerende samarbejde med kommunen og bliver inddraget tidligt og bidrager til kommunens plan- og udviklingsarbejde.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet fortsat udvikler sin rolle som aktør i den kommunale planlægning og udvikling, herunder prioriterer sin indsats i forhold til udviklingsfasen i kommunernes plan- og udviklingsarbejde, med henblik på bedst mulig ressourceudnyttelse og størst mulige effekt
- at museet søger at få etableret et formaliseret samarbejde med Kommunen herom.

Museets fremtid

Skanderborg Museum følger udviklingen på museumsområdet. Der er i øjeblikket ikke ønsker fra hverken bestyrelse, museet eller kommunen om at fusionere med andre museer. Museet er i gang med at afsøge muligheder for samarbejde med andre museer om det arkæologiske ansvar, som følge af de nye standarder på det arkæologiske område, der blev offentliggjort i juni 2012.

KVALITETSVURDERINGSBESØGET PÅ SKANDERBORG MUSEUM

Besøget på Skanderborg Museum fandt sted den 23. - 24. maj 2012

Fra museet deltog:

- Direktør Helle Reinholdt
- Bestyrelsesformand Jørgen Frost Larsen
- Chef for Kultur og Fritid, Skanderborg Kommune, Svend Erik Jensen

Fra Kulturstyrelsen:

- Chefkonsulent Kathrine Lehmann
- Konsulent Berit Fruelund Kjærside
- Konsulent Bobo Krabbe Magid

På kvalitetsvurderingsbesøget blev følgende steder besigtiget:

- Øm Kloster Museum
- Museet på Gl. Rye Mølle
- Ferskvandsmuseet
- Galten Lokalarkiv
- Skanderborg Museum
- Skanderborg Bunkerne
- Skanderborg Historiske Arkiv
- Nærmagasinet i kælder under Sundhedscenteret
- Nærmagasinet i Hørning

FORSKNINGSEVALUERING

Forskningsevaluering af Skanderborg Museum, Nyere Tid.

Vurderingen er foretaget af formidlingsleder, ph.d. Camilla Mordhorst, Københavns Museum, og museumsinspektør, seniorforsker, ph.d. Mikkel Venborg Pedersen, Nationalmuseet.

Til vurderingen er indleveret følgende:

1. Reinholdt, Helle: *Hugo Matthiessens Skanderborg, fotograferet september 1918*. Skanderborg Museum 2007.
2. Boldsen, Jesper L., Lene Mollerup, Ulla Freund og Marianne Lauritzen: *Knogleundersøgelser, i: Rasmussen, Kaare Lund: Svendborg Sct. Nicolai*, Svendborg Museum 2008, s. 317-357.
3. Reinholdt, Helle: *Skanderborg Museum, i: Rasmussen, Niels Jørgen (red.): Skanderborg – kaleidoskopisk set 1908-2008*. Skanderborg Museumsforening 2008, s. 14-22.
4. Pedersen, Leif Juul (red.): *Skanderborgs historie. Kend din by. Fra Istid til Nutid. Elev- og lærerhæfte*. Skanderborg Museum 2008.
5. Reinholdt, Helle: *Svendborg-projektet. Byudgravninger i 1970'erne, i: Hedegaard, Esben: Museumsfolk. Svendborg Museum 1908-2008. Årbog 2008*, s. 93-99.
6. Mollerup, Lene: *Elu kloostri – igapäevaelu keskaegses Taani tsisterslaste kloostri // Life at the monastery – daily life in a medieval Danish Cistercian Monastery, i: Medieval Village. Catalogue of Papers 2009*, s. 46-54.
7. Mollerup, Lene og Jesper Boldsen: *The Temporal Distribution of Syphilis and Syphilis Like Lesions in the Black Friars in Odense, Denmark, i: Boldsen, Jesper L. og Peter Tarp: Forskningsresultater. Festskrift til Ulla Høg Freund, 1992-2009*. 2009 (uden ISBN)
8. Reinholdt, Helle: *Dengang. Historier fra Skanderborg-området*. Skanderborg Museum 2009.
9. Endres, Margarete: *På flugt fra Ermland til Pfalz – Flygtningeindringer fra 1945-1947*. Skanderborg Museum 2010.
10. Johansen, Erik Korr (red.): *Annales. Galten Lokalarkivs Årsskrift*, numrene 19/2009, 20/2010 og 21/2011.
11. Johansen, Erik Korr og Kenn Tarbensen: *Regnskabets udvikling fra oldtid til nutid – et internationalt overblik, i: Jensen, kristin Brøgger, Lone Hedegaard Lijlegren og Kenn Taarbensen (red.): Regnskabshistorie. Erhvervsregnskaber som kilder i historieforskningen*. Erhvervsarkivet, Aarhus 2010.
12. Pedersen, Leif Juul: www.skanderborgleksikon.dk.
13. Simonsen, Henrik Bredmose: *Migration History with a new Focus – Values and Identities of Grundtvigian Danish-Americans Today*. Manuskript angivet som optaget til kommende nummer af *AEMI Journal*. 2

14. Simonsen, Henrik Bredmose: Grundtvigian Danish-Americans – a Story of Preservation and Renewal of Cultural and Religious Traditions. Manuskript angivet som optaget til kommende nummer af tidsskriftet *The Bridge*.

15. Simonsen, Henrik Bredmose: Grundtvigske dansk-amerikanere – en historie om bevaring og fornyelse af kulturelle og religiøse traditioner fra 1870'erne til i dag. Manuskript angivet som optaget i konferencerapport ved Michael Schelde: Folk! Hvad er vel folk i grunden? Grundtvigs forståelse af begrebet folk i historisk og aktuelt perspektiv, august 2011 på Aarhus Universitet.

16. Reinholdt, Helle: Samlermani, i: *Skalk. Nyt om gammelt* 5/2011, s. 18-28.

17. Mollerup, Lene: Paradiset på jorden – middelalderens klosterhaver. Angivet accepteret i *SFINX* magasin, april 2012.

Karakteristik

Forskningsvurderingen dækker 'de seneste fire år', hvorfor (1) falder udenfor vurdering. Nedenfor følger en karakteristik af de enkelte numre.

Vedr. (2) handler det om et bidrag til en publikation over Skt. Nikolai Kirke i Svendborg, medfattet af Lene Mollerup. Kapitlet er metodisk-teknisk orienteret og omhandler kildemæssig ud-sagnskraft af skeletter ved arkæologiske fund, demonstreret ikke alene gennem fundne menneske-rester fra Svendborg Skt. Nikolai Kirkes kirkegård, men sat i landsdækkende sammenhæng. Artiklen har en klar hensigt, er anoteret og indeholder en fremlæggelse af det omfattende materiale samt perspektiver og konklusioner. Der er ikke tvivl om, at artiklen er resultatet af grundig forskning, men da der ikke er skelnet mellem forfatterens bidrag, kan det ikke afgøres, i hvor stort et omfang Skanderborg Museum har bidraget, in casu inspektøren for Øm Klostermuseum.

Vedr. (3) er det en orienterende gennemgang af Skanderborg Museums historie, fra museets grundlæggelse i 1913 til forholdene i dag. Artiklen er skrevet af Helle Reinholdt og indgår i en publikation med en samling af forskellige historier fra Skanderborg de sidste 100 år. Artiklen er henvendt til historisk interesserede lokalborgere, er beskrivende, ikke analyserende, ej heller annoteret. Artiklen kan derfor bedst kategoriseres som formidling.

(4) udgør et elevhæfte og et lærerhæfte om Skanderborgs historie fra istid til nutid. Elevhæftet er målrettet elever på mellemtrinnet og er rigt illustreret. Hæftet giver et rids af byens historie og om-givelser med hovedvægten lagt på byens historie og slottets historie. Den tilknyttede lærervejledning indeholder opgaver, som uddyber elevhæftes emner beregnet til at løse på museet eller på de forskellige nævnte lokaliteter. Hæftet er udgivet af Skanderborg Museum og redigeret af Leif Juul Pedersen, arkivar på Skanderborg Museum, men skrevet af Jens Maarbjerg, der ikke er ansat på museet. Publikationen er didaktisk formidling og kan ikke betragtes som en forskningspublikation.

Vedr. (5) drejer det sig om en beskrivelse af byudgravninger i Svendborg by, hvor Skanderborg Museums nuværende direktør i 1972-74 forestod udgravninger i byen. Artiklen er fra Svendborg Museums egen årbog, der er pænt trykt, rigt illustreret og med vægt på velskreven, læseværdig formidling, til tider i en nærmest kauserende stil. Derimod er der ikke annotering eller egentlig forskningsmæssig behandling, om 3

end det omtales, at graveresultaterne er blevet publiceret i samlet form i 1994. Artiklen kan kategoriseres som formidling. Emnet må siges at være udenfor Skanderborg Museums virkefelt.

Vedr. (6) er der tale om et konferencemanuskript, som er udgivet som 'proceeding' på estisk og engelsk. Det omhandler i kort form hverdagslivet på Øm Kloster og kilderne dertil. Publikationen forekommer at være et talemanuskript uden annoteringer, om end kilder omtales til sidst i manuskriptet. Der er således tale om 'proceeding' i uformidlet form, som ikke kan underkastes egentlig vurdering i henhold til det almene forskningsbegreb.

Vedr. (7) er der tale om et bidrag til et engelsksproget festskrift. Artiklen fokuserer på udbredelsen af syfilis i Middelalderens Danmark, med særlig vægt på eksemplet fra sortebrødrene i Odense. Artiklen er annoteret, har et klart formål og er metodisk bevidst. Den må karakteriseres som forskning, om end det ikke kan afgøres, hvor stor en vægtning Skanderborg Museum har i artiklen.

(8) er skrevet af museumsdirektør Helle Reinholdt og består af 25 små nedslag i Skanderborg-områdets historie fra oldtiden til det 21. århundrede. Fælles for historierne er, at de tager udgangspunkt i forskellige personers levede liv. Publikationen er velskrevet og velillustreret. Der er tale om en publikation med et bredt formidlende sigte, der afspejler en stor viden og overblik om Skanderborgs historie. Sigtet er således snarere at give den historisk interesserede et indblik i byens historier end at være en egentlig forskningspublikation, der forholder sig til forskningsfeltet metodisk og analytisk.

Vedr. (9) er der tale om et lille hæfte, udgivet af museet i 2010, indeholdende en fascinerende beretning fra en flugt i Anden Verdenskrigs sidste tid og tiden efter, afskrevet fra noter i en lommekalender. Arkivaren ved Skanderborg Historiske Arkiv og kustoden ved Frihedsmuseet i Skanderborg har skrevet et lille forord, som dog er en ren præsentation. Publikationen er en kildefremlæggelse, men indeholder ikke en forskningsdel.

Vedr. (10) handler det om tre årbøger fra Galten Lokalarkiv, årene 2009, 2010 og 2011. Redaktøren har desuden skrevet arkivets årsberetning. Årbøgerne indeholder et antal korte artikler, heraf anvender flere arkivets materiale, men de må dog karakteriseres som ren formidling med det lokale publikum som målgruppe. De synes skrevet af arkivets lokale frivillige og tager ofte form af erindringer.

Vedr. (11) har arkivar Erik Korr Johansen ved Galten Historiske Arkiv medvirket ved skrivning af det indledende kapitel i Erhvervsarkivets store udgivelse om regnskaber og regnskabsvæsenets historie. Kapitlet former sig som en historisk, kronologisk styret fremstilling, som vidner om stor viden og indsigt i emnet. Kapitlet er både velskrevet, velillustreret og annoteret. Kapitlet må karakteriseres som forskning, om end det ikke kan afgøres, hvor stor en del deraf Skanderborg Museums medarbejder bærer.

Vedr. (12) er ikke en publikation med en hjemmeside, www.skanderborgleksikon.dk. Siden består af en lang række artikler med historier og billeder fra Skanderborg og kan beskrives som en slags "kulturhistorisk opslagsværk" over mennesker, steder, foreninger, institutioner og virksomheder i Skanderborg kommunen. Alle kan oprette artikler, der findes pt 388 af disse. Indholdet er opbygget i fællesskab med brugerne. Siden afspejler den mangfoldighed af historier, der kan udfoldes omkring Skanderborg og er et fint eksempel på brugerinvolverende historisk formidling.

Vedr. (13) drejer det sig om et manuskript på baggrund af et foredragsmanuskript, som er angivet optaget i tidsskriftet AEMI Journal, der udgives af The Association of European Migration Institutions. Forfatteren er inspektør ved museet og har modtaget støtte fra Grundtvig-centeret ved Aarhus Universitet. Der er tale om en præcis artikel med klart formål og annotering, og (13) kan karakteriseres som forskning. 4

(14) og (15) er samme artikel på hhv. engelsk og dansk. Begge artikler er accepteret til publikation i hhv. tidsskriftet *The Bridge*, der udgives af *The Danish American Heritage Society*, og i en kommende konferencerapport fra Aarhus Universitet om Grundtvigs forståelse af begrebet folk. Artiklen bygger på interviews fra en studierejse til Midtvesten i USA blandt grundtvigske dansk-amerikanere samt litteratur om emnet. Der er tale om research i forbindelse med udarbejdelsen af en kommende vandreudstilling om det grundtvigske miljø i USA, men artiklen fungerer også i sig selv som undersøgelse af, hvordan det grundtvigske dansk-amerikanske miljø gennem årtier har søgt at fastholde sine værdier og traditioner samtidig med en vis åbenhed over for fornyelser. Artiklen er annoteret og har et klart formål og kan således karakteriseres som forskning.

(16) er en kronik skrevet af Helle Reinholdt til tidsskriftet *Skalk*. Kronikken omhandler salget af apotekerens David Seidelins samling i 1859 og beskriver hvad samlingen bestod af, samt hvem der købte de udbudte effekter. Artiklen er velskrevet, illustreret, byggende på omhyggelig research og kommer godt omkring sit emne. Tidsskriftet sigter er bredt historisk formidlende, hvilke sætter rammerne for artiklernes udtryk og form. Der er således tale om beskrivende, populærvidenskabelige artikler, hvor kildeangivelser nedtones og placering i forhold til det øvrige forskningsfelt udelades. Af den grund kan der næppe tales om en egentlig forskningsartikel.

(17) er skrevet af Lene Mollerup og giver en introduktion til middelalderens klosterhaver. Den lille artikel er accepteret i *SFINX* magasinet. Ligesom tidsskriftet *Skalk* er der tale om et tidsskrift med populærvidenskabeligt sigte, hvilke sætter rammerne for artiklens udformning, der er således kun overordnede litteraturhenvisninger og artiklen introducerer, snarere end analyserer materialet. Artiklen kan derfor bedst karakteriseres som formidling.

Vurdering og anbefaling

Artiklen (1) falder uden for vurdering. Artiklerne (3, 5, 8, 9, 10, 12, 16 og 17) er formidlende, og kan ikke karakteriseres som forskning ud fra det almene forskningsbegreb. Publikation (4) er et elev – og lærerhæfte og falder således også udenfor. De inddrages derfor ikke i denne vurdering, ligesom (6) grundet sin form ikke kan vurderes. Vurderingen omfatter derfor (2, 7, 11, 13 og 14/15), som både omfatter bidrag til bøger, tidsskriftartikler og et festskrift.

Vi vurderer, at der er tale om en ujævn forskningsproduktion, som ikke for alle deles vedkommende er lige målrettet museets ansvarsområder. Den største forskningsvægt er på middelalder og renaissance, omend satsningen på projektet om migration synes at hævde også den egentlige nyere tid. Sidstnævnte fremstår dog mindre klart i forhold til museets ansvarsområde. Ingen af de tre medsendte manuskripter er endvidere optaget i tidsskrifter på autoritetslisten for 2011. Medvirken ved bogen om regnskabsvæsen kan ikke siges at være særligt rettet mod museets ansvarsområde, der på museets hjemmeside angives som Skanderborg Kommune gennem tiderne. Det skal dog bemærkes, at museet også indeholder en stor mængde arkiver.

Der synes at være bevågenhed om et vidt spektrum af emner med en bred kronologisk fordeling i museets ansvarsområde, men denne bevågenhed munder dog kun delvist ud i en mere ambitiøs forskningsindsats. Dog skal fremhæves det antageligt helt bevidste ønske om faglig formidling mod det brede publikum, som har et fin historisk spændvidde og relevant lokalt fokus. Imidlertid kunne man ønske, at dele af disse undersøgelser blev omarbejdet og udvidet til egentlige forskningspublikationer. 5

På den baggrund anbefaler vi, at Skanderborg Museum udarbejder en forskningsstrategi inden for sit ansvarsområde, også for nyere tids kulturhistorie, der vil kunne tilskynde museets medarbejdere til løbende at udvikle og indgå i relevante forskningsprojekter og dermed skabe mulighed for en øget forskningspublicering.